

מסורת הש"ס

(א) רש"ל מ"ג, (ב) מ"ק יח.; (ג) נער' היטב ממ"ק יח.; (ד) גיטין מה.; כתובות עד.; (ה) רב הוא כנ"ל יעב"ץ; (ו) [למקנ זג: קטו, קטז:]; (ז) לקמן קח. גיטין כג.; (ח) סנהדרין ט.; ט) [גיטין מו.], (י) כס"ב: מפקיק; (יא) [למקנ זג:]; (יב) [ע"ב]; (יג) [גיטין כג:]; (יד) [וע' היטב תוס' כתובות סג: ד"ה אצל], (ט"ז) כגל.

תורה אור השלם

- לא תשא שמע שוא
- אל תשת דרך עם רשע
- לקחת עד חקס:

שמות כב א

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואכתי וכו' אלא גרסי' ורבה בר רב נחמן הוֹלִיאה:

בוסף רש"י

דומי. משר, כמו (סוטה כז.) לא יאח בת דומה (סד"ק יח.). **משום שם רע.** שאלו עליה לנו זנות (גיטין חג.). **משום בדר.** שנדרה ואמר אז אפשי בנשה נדנתי (טס.). לא יחזיר. ואפילו נמצאו בדברים בנאש או הנדר המירו חכם (גיטין תד.) מפרש במסכת גיטין (יח.) מרי טעמי. איכא למ"ד משום קלקולא, שאם אחת אומר יחזיר שמה מלך ומנשא ונמצא שם רע שאלו שם רע, או נדר נעקר ע"י חכם ומקלקלה זה ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא, אפילו נטמני לי מזה מנה לא הייתי מנגיף, לפיכך אומרים לו הוי יודע שהטוילת את אשתו משום שם רע או משום קלקולא, לא מהימן שהרי יודע שנאסרה עליו ולא חש לבדוק את הדבר, ואיכא למ"ד כדי שלא יהי בנות ישראל פרוצות בעריות ובענדים (כתובות טז.) מה בין גט למיתה. דלמר כפ"ז דגיטין (כב.) אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להניח גיטה ממדינת הים, ואע"י דעליהו סמיכינ דלריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם, שהכתב מוכיח. וסמיכינ עיקר אכתבא (קטן קי.). פלוני רבעני. במשכב זכור, לאונסי. על כרחי, הוא ואחר מצטרפינ להרגו, הנרבע היה כבר להעיד עליו ואם יט אחר עמו נהרג הרובע על פיהם (סנהדרין ט.).

מנעלים הפורים. פיהן למטה ודאי של נכרי הם והפכו כדי שלא יכיר הרואה: **מקום מנעלים הפורים.** ניכר מקום הפיכתן צעפר שמחת המטה לשון מורי. לשון אחר מקום מנעלים מלא הפוך שגא ומנלא את מנעליה במקום שהוא רגיל לתת שלו ודאי נכרי צא ללחן ושם מנעליו במקום שלה ושלח במקום בעל

וראשון עיקר דל"כ הפוך מיצעי ליה: **והלכסא כווסיה דרב.** דלמר אין מחזיקין קלא אלא בעדים: **דפסיק.** שיגא קול אחר לומר שקר הוא הלעו: **דומי מסא.** חשודי העיר. ל"א דומי דלא ידעי ודאי אלא אמרי צדדמי לשון מורי: **משום נדר לא יחזיר.** וטעמא מפרש התם בנשולת גטי' שאם אחת אומר יחזיר שמה מלך וז אצל חכם לאחר שניסת ויחיר לה נדרה ויאמר המגרש אילו הייתי יודע שיש היתר לגדר שנדרה אם היו נותנים לי מזה מנה לא הייתי מגרשה שהיתה חציבה עלי ביותר ונמצא זה מצטל גיטו למפרע ועוקרו וצניה מן השני ממוזרים לפיכך אומרים לו מתחלה הוי יודע שהמוילת את אשתו משום נדר שנדרה לא יחזיר עולמית ואם היא חציבה עליך לא זכקש היתר לגדרה ואי מגרש לה מהשמת ודאי שנואה היא עליו ומ לא מזי עקר (לה) גיטה צדצרי שקר: **ומשום שם רע.** שיגא עליה לא יחזיר כדפרישית טעמא שמה מנשא לאחר ויאח קול על הלעו הראשון ששקר היה ויתחרט המגרש ויאמר אילו הייתי יודע שכן הוא כו': **כנס מכו שוילאי.** אם החזירה מהו שנוכפנו להוילא: **תנינא הנוענ כו'.** והתם נמי מפקיעה' מבעלה דכיון דהויליאה משום שם רע גילה דעתו שהקול אמת ונאסרה לו כי היכי דאסרינן לה הכא משום שהחזיק זה הקול כשננסה: **הסם הויליאה.** צ"ד שצאו עדי טומאה ואסורה לצועל מה"ט: **הכא הויליאה.** והאי דלא יחזיר דרבנן הוא: **ורבה בר נחמן מסני' נמי הויליאה סנ.** בלא עדים הלכך לא אסורה לצועל אלא משום לזות שפתים מדרבנן ואפ"ה קתני יוילא: **ואכתי מי דמי הכא בעל.** החזירה ואין דבר זה מגונה הוא: **הסם צועל.** כונס ודבר מגונה הוא: **אי"ל שפיר דמי להדרי.** דהכא והכא מדרבנן הוא: **ולא היא הסם.** הוא כשכנס צועל אלומי אלמיה לקול הראשון שאמת היה הלעו אצל הכא כשהחזירה בעל בטויל בטליה לקלא דאמרינן מדהחזירה קים ליה בקלא חזר וצדק בקול ראשון של שם רע ומנא שאינו: **באתני' המציא גט ממדינת הים.** צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בגיטין (דף ג.) לפי שאין בקיאים לשמה: **לא ישא את אשמו.** הואיל ואדיבוריה סמיכינ: **מח הרגסיו הרגוהו לא ישא אשמו.** הואיל ועל עדותו היא נשאת איכא לזות שפתים שמה עיניו נתן זה והעיד שקר. אצל לאחר מנשא דאשה נשאת בעד אחד: **ר' יהודה אומר הרגסיו לא מנשא אשמו.** אפי' לאחר על פיו לפי שהוא משים עצמו רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד: **הרגוהו מנשא אשמו.** לאחר ובגמרא^{[?} צעי טעמא:

גב' אצל מארץ ישראל. המציא גט מארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם: **והא מס דלא עילויה סמיכינ.** דכי אמר מת בעל הא דשרו רבנן לאינסובי לאחר לא עליה סמיכינ: **דאמר מר.** צפרק האשה רבה (למן דף גז.) היינו טעמא דעד אחד נאמן להשא אשה משום דהיא גופה דייקא עד שיודעת שמת ודאי ואחר כך נשאת: **מה בין גט למיסה.** בהמציא^{[?} (וכן לקמן דף קח.) מן אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה כגון חמותה וצרתה וצת בעלה נאמנות להציא גיטה ואף על פי שצריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם ומה בין גט למיתה אלא שהכתב מוכיח ולא עלה סמיכינ כל כך: **פלוני רבעני לאונסי כו' להורגו.** את הרובע:

ביצד פרק שני יבמות

טעמי דליתמא שריא דאם איתא דעצד איסורא אירכוסי הוי מירכס ואם איתא דעצד איסורא ניחא ליה דליכול נראה לר"י דהתם באומרת טמאה אני כי מתני' דהתם דעלה קאי ואפ"ה שריא מהנהו טעמי אצל באומרת טהורה אני שריא בלאו הנהו טעמי דהתם ואין לתמוה אמאי שריא כיון שאומרת טמאה הא שויתה

לנפשה חטיבה דאיסורא דלפי שראו חכמים שנתקלקלו הנשים ליתן עיניהם בזהר ורוב האומרות כן משקרות לכך נראה להם להתייר^[?]: **הא בקלא דפסיק.** ומיהו רב גופיה אית ליה ל"ש קלא דפסיק ול"ש קלא דלא פסיק: **ואבתי מי דמי.** צספרים ישנים לא גרסי ליה אלא גרסי ורבה בר (א) נחמן הויליאה מני הכא בעל והכא (ב) צועל הכא אמור רבנן וכו' ועד ולא היא חד שינויא הוא והכי פירושו ורבה צ"ר נחמן הויליאה מני וכיון דמני הויליאה והכא בעל והכא צועל הויליאה ולא בית דין ואפ"ה קתני במתני' ואם כנס יוילא ה"ה דהתם בגיטין (דף מה.) נמי אם כנס מוילא ויפה פשיט רבה צ"ר נחמן ומסיק ולא היא כו' קס ציה צקלא דליתיה ומה שאסור להחזיר אינו משום שסצורים העולם שאסורה לו משום שם רע דהא סצרי דקס ציה צקלא דליתיה אלא משום קלקול או משום פרילות כדאמרינן בגיטין וקשיא לר"י דהיאך היה מדמה אותה רבה צ"ר נחמן ובי לא היה יודע טעם זה דצהדיא מפרש להנהו טעמי בשולת (גיטין דף מו.) צברייתא וי"ל דלא שמיע ליה אי"י אומר ר"י דרבה צ"ר נחמן יודע טעמי דקלקול ופרילות אצל סוצר דכנס יוילא מפני שהעולם אין יודעים הטעם דקלקולא ופרילות אלא סוצרים שמחמת שם רע אסורה לו כיון שגירשה ע"י כן ולכך אם כנס יוילא משום רינה כמתנימין דהכא ומסיק ולא היא שיטעו העולם צוה כי יש מילוק גדול בין מתני' דהכא למתני' דהתם דהכא אלמיה לקלא כו': **הבא איבא כתבא דתנן מה בין גט בו'.** ואע"ג דלצביי צסוק פ"צ דגיטין (דף כג.) איירי הך משנה בצ"ל מ"מ דייק שפיר מינה דיש לסמוך על הכתב:

מת הרגתיו הרגנוהו. כיון דאפילו צמת לא ישא את אשתו לא הוי צריך למיתני הרגנוהו ואפילו צהרגתיו לאחר מנשא ולא מני ליה אלא משום דר' יהודה מפליג בין הרגתיו להרגנוהו: **הוא ואחר מצטרפים להורגו.** הקשה הר"ר חיים דצסוק פ"ק דמכות (דף ו.) ושם פריך הרוג ונרבע יציל משמע דהרוג ונרבע פסולים להעיד משום שזנא והכא משמע דכשר וי"ל דלא משום שזנא פסול נרבע התם אלא צנרצע לרצונו ואיירי ומשום רשע פסול אפילו לרצא דצסמוך דסוצר דלרצונו נמי כשר מכל מקום כשיש עדים שגרצע לרצונו הוי כנמצא אחד מהן קרוב או פסול וכי פריך בתר הכי הורג ורובע יציל פי' יצילו על עצמם הוה מצי למינקט נרצע דקאי ציה כיון דאיירי צנרצע לרצונו אלא משום

דמכות (דף ו.) ושם פריך הרוג ונרבע יציל משמע דהרוג ונרבע פסולים להעיד משום שזנא והכא משמע דכשר וי"ל דלא משום שזנא פסול נרצע התם אלא צנרצע לרצונו ואיירי ומשום רשע פסול אפילו לרצא דצסמוך דסוצר דלרצונו נמי כשר מכל מקום כשיש עדים שגרצע לרצונו הוי כנמצא אחד מהן קרוב או פסול וכי פריך בתר הכי הורג ורובע יציל פי' יצילו על עצמם הוה מצי למינקט נרצע דקאי ציה כיון דאיירי צנרצע לרצונו אלא משום

גב' אצל מארץ ישראל. המציא גט מארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם: **והא מס דלא עילויה סמיכינ.** דכי אמר מת בעל הא דשרו רבנן לאינסובי לאחר לא עליה סמיכינ: **דאמר מר.** צפרק האשה רבה (למן דף גז.) היינו טעמא דעד אחד נאמן להשא אשה משום דהיא גופה דייקא עד שיודעת שמת ודאי ואחר כך נשאת: **מה בין גט למיסה.** בהמציא^{[?} (וכן לקמן דף קח.) מן אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה כגון חמותה וצרתה וצת בעלה נאמנות להציא גיטה ואף על פי שצריכות לומר בפני נכתב ובפני נחתם ומה בין גט למיתה אלא שהכתב מוכיח ולא עלה סמיכינ כל כך: **פלוני רבעני לאונסי כו' להורגו.** את הרובע: **גולן**

כה.

עין משפט
נר מצוה

פג א ב ג ד מ' ג' פ"ב
מהלכות סוטה הלכה
יג יד טוש"ע אה"ע סי' יא
סעיף א:
פד
ה מ"י פ"י מהל' גירושין הלכה יב
סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן י סעיף ג:
פה
ו מ"י פ"ב מהל' סוטה הטי"ו והט"ו [טוש"ע שם סעיף ו:]
פו
ז מ"י פ"י מהלכות גירושין הלכה יד
טוש"ע אה"ע סימן יב סעיף א:
פז
ח מ"י פ"ג מהל' גירושין הלכה י טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף א:

פח
ט מ"י פ"ג מהל' עזות הלכה צ סמג לאוין ריד טוש"ע סי"מ סמוך לד סעיף ט:
פח
י מ"י שם פ"ג הל' א סמג לאוין ריד טוש"ע מ"מ סימן לד סעיף א:

תוס' חד מקבאי

דבדבר מבוער של זנות
מפקינן מבטל בדבר
מבוער דהוצפא לא
מפקינן והתם אסיקנא
דלהפסידה כתובהא
צריכה התראה אבל אי
הודיא בה תהדור: **תנן**
התם המוציא [את] אשתו משום שם רע משום נדר לא יחזיר ואיבעי לן כנס מהו שיוציא ואסיק' אינו מוציא ולא דמי למתני' דנטען דהתם כיון דנסבה נטען אלומי אלמה לקליה הכא אמר קם ביה בקלא וליחא איכא מ"ד (מיהא) דהא מילתא אליבא דלישנא בתרא הוא דקסבר טעמא מאי שלא יהיו בנות ישראל פרוצין בעריות ובגדריים אבל ללישנא קמא דסבר טעמא דמילתא משום קלקולא אם אינו מוציא כ"ש דאיכא קלקולא וכיון דקי"ל בלישנא קמא אם כנס מוציא וכ"כ הראב"ד ז"ל ואני אומר כיון (א) אליבא דלישנא קמא דסבר נראה מדבריו הג' אלפס פספס כלישנא קמא דאמר דמשום קלקולא הוא ופסק דכנס אינו

(א) נראה דצ"ל כיון דלמרי' ליה בשעת גירושין דהמוילא אשמו וכו'.